

Талдау орталығы

Талдау орталығы

Талдау орталығы - қызметті объективті талдау және құқық қорғау органдарының шешім қабылдау жүйесін құру үшін ақпараттық жүйелер кешені. Бұл сондай-ақ деректерді үлкен көлемде жұмыс істеудің озық әдістерін қолдану болып табылады: data mining, blockchain, text mining, machine learning.

Барлық салаларда прокурорлар шешімдердің заңдылығын бақылайды.

Осы бағыттағы жұмысты жетілдіру және жеңілдету үшін тапсырмаларды басымдықтарға айналдыруға болатын қажетті құралдарды құру бойынша шаралар қабылдануда. Бұл Аналитикалық орталық жүйесінің негізгі тұжырымдамасы.

Алты «ақылды» жүйе қазіргі кезде құрылған және әзірленуде, бұл құқық қорғау органдары мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарының тиімділігін бақылауға ғана мүмкіндік берумен қатар елдегі заңнамалық актілердің «әлсіз» орындарын көрсетуге мүмкіндік береді.

«Ақпаратты есепке алу кітабының (АЕК) мәлімдемелер мәтінің машиналық талдау», «Прокурорлық қадағалау» интеллектуалды жүйесі.

Құқық қорғау органдарында азаматтардың қылмыстық құқық бұзушылық туралы мәлімдемесін сақтауға арналған деректер (АЕК) базасы бар. 102-ге қоңырау шалып, ішкі істер органдарына және медициналық мекемелерден түскен ақпараттарға шағымданады. Ішкі істер органдарының күндізгі бөлімі қабылданған өтініштердің мәтінімен (2017 жылы 4,5 млн.) танысады және егер қылмыстық құқық бұзушылық белгілері бар болса, фактіді сотқа дейінгі тергеудің бірыңғай тізіліміне енгізу арқылы тіркейді (2017 жылға 300 мың).

Талдау орталығы өткен жылдардағы миллиондаған сілтемелер бойынша оқыған математикалық үлгілерді ұрлау, зорлау, кісі өлтіру және т.б. үшін мәтіннің ұқсастығын таниды.

Осылайша, жүйе прокуратура қызметкерлеріне СДТБТ жүйесінде тіркелмеген өтініштердің АЕК-да қалғанын көрсетеді.

Бұл модуль қылмыстың жасалу фактілерін қысқартуға бағытталған.

«Қылмыссыз елеулі кемшіліктерді қайта қарауды талдау» модулі, «Прокурорды қадағалау» зияткерлік жүйесі.

Өтінішті СДТБТ деректер базасында тіркегеннен кейін, алдын ала тергеу басталады. Құқық бұзушылық туралы әрбір іс жүргізу іс-әрекеті жалпы алғанда шамамен 600 атрибуттары бар 9 электронды ақпараттық есепке алу құжаттарында жазылған. Бұл атрибуттар, Бас прокурор бекіткен нұсқауларға сәйкес, оқиғаның негізінде толтырылуы керек. Мұнда әртүрлі себептер бойынша бұзушылықтар пайда болуы мүмкін: қателер, мерзімдер және қасақана манипуляция. Осындай проблемаларды анықтау үшін прокурорлар манипуляциялау ықтимал қауіптерін сипаттады, олардың логикасы Талдау орталығының бағдарламашылары арқылы Data Mining құралдарын пайдаланатын автоматтандырылған жүйелерге (үлкен көлемде пайдалы ақпарат алу) енгізілді.

«Адамдарды қылмыстық жауапқа тартылу талдауы» модулі, «Прокурорлық қадағалау» зияткерлік жүйесі.

Жүйенің модулі сол адамға қылмыстық іс бойынша әр түрлі дерекқорларда есеп берудің көптеген фактілерін көруге мүмкіндік береді. Осылайша, қылмыстық қудалау органдарының

Талдау орталығы

Қазақстан Республикасының Бас Прокуратурасы сайтында жарияланған
(<http://www.pravstat.prokuror.gov.kz>)

қызметкерлерінің іс-әрекеттерінің заңсыздығын тексеріп, жасырын рецидивистерді анықтауға болады.

«Қазақстан Республикасы құқық бұзушылықтарының мониторингі» ақпараттық-талдамалық жүйесі.

Талдау орталығы құқықтық статистиканың ақпараттық-аналитикалық жүйе анализаторын құрды, ол қылмыстың нормадан тыс мөлшерін анықтайды.

Қазіргі кезде жүйеде Қазақстанның барлық өңірлерінде (214 өңір) Қылмыстық кодекстің барлық баптары бойынша (күн, ай, жыл) бұзушылықтар динамикасын талдауға болады және қызығушылық бөлімдеріне талдау жасауға мүмкіндік бар. Мысалы: кәмелетке толмағандар жасаған қылмыстар немесе әйелдер жасаған немесе әйелдерге қарсы жасалған қылмыстар және т.б.

Қазақстан Республикасының барлық өңірлерінде жүйеде олардың мәртебесі, тығыздығы және халық саны бойынша 14 классқа бөлінеді, және ол қай аудандарды бір-бірімен салыстыруға болатынын анықтайды. Бұл сыныптардағы объектілердің объективті бағалауларын жасауға көмектеседі және қылмыстың жоғары деңгейі немесе қылмыстың төмендеуі бар тұлғаларды көрсету.

Шешімдерді қолдау жүйесі «Тәуекелдер картасы» (ШҚЖ)

Талдау орталық құқықтық статистика тұрғысынан аймақтың (немесе өңірдің) барлық тәуекелдерін анықтай алатын шешімдерді қолдау жүйесін құрды. Енді жүйе келесі тәуекелдерді анықтай алады:

- қылмыс деңгейі жоғары аудандар;
- қылмыстың бұрмалануы;
- құқықтық статистикадағы күдікті төмендеулер.

Әрбір аудан үшін елдегі қылмыстың жалпы деңгейін төмендету үшін шешілетін барлық проблемаларды көрсететін «Тәуекелдер картасы» деп атауға болады.

Мониторинг орталығы

Бас прокурордың сұрауы бойынша төменгі деңгейдегі прокурорлардың жұмысын бағалау критерийлері негізінде мониторинг орталығы құрылды.

Мақсаты: ақпаратты жинауды автоматтандыру, формулаларды есептеу және барлық прокуратура органдарының жұмысын бақылаудың ыңғайлы механизмін жасау. Тәуекелдерді басқарудың дамыған жүйесі көп факторлы бағалау арқылы автоматты түрде құдалау рейтингісін құруға мүмкіндік береді.

Қайнар: <http://www.pravstat.prokuror.gov.kz/kaz/prokuratura/taldau-ortalygy>